

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Instruks til ordningsbilaget ”Natura 2000 - Rydning og forberedelse til afgræsning”

**Rydning og
forberedelse til
afgræsning
(Natura 2000)
Tilsagn givet i 2021**

**Afsyningssager, 5%
kontroller og
oprettelsessager på sager
oprettet til kontrol fra og
med 5. februar 2026.
Version 1.**

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	<i>Instruks, kontrolinstruks til ordningsbilag</i>
Klassifikation:	<i>Arbejdsbrug</i>
Dataejer:	<i>VIMOE, Kontrolkoordinering, Styrelsen for Grønarealomlægning og Vandmiljø</i>
Forfatter:	<i>Team Kontrolkoordinering & Support, Kontrolkoordinering</i>
Godkender(e):	<i>Styrelsen for Grønarealomlægning og Vandmiljø</i>
Review:	<i>EU&Projekt</i>
Ikrafttrædelsesdato:	<i>05-03-2026</i>
Dato for næste revision:	<i>01-09-2027</i>

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
2017-3	•Miljøteknologi, randzoner •Bilag IV-arter •Rydning og forberedelse til afgræsning (Natura 2000) •LBB •Slagtesvinestalde 2016	Kristian Bonefeld	17-6261/K-000564 (WorkZone)
02-08-2019	•Opsplitning til én ordning pr. ordningsbilag •Udvidet med kontrolskemaer vedr. rydning •Nye afsnit i instruksen •Nyt design Sent i høring (NATLAND, EU&E)	bodibs, marris, kriisi	KAKJ
28-08-2019	Sender til godkendelse i EU&E	bodibs, kriisi	KAKJ
05-09-2019	Sender til godkendelse i EU&E	bodibs	KAKJ
11-09-2019	Godkendelse EU&E		ivanve; thimfu; petgra
10-12-2019	Sendt til godkendelse til brug for 2020 kontrollen. Ændret ikrafttrædelsesdatoen og WZ nr. M-tid fjernet	bodibs	KAKJ
13-10-2022	Opdatering mht. årstal og ændret ikrafttrædelsesdato	jorsme	
13-01-2022	Skemaer i ordningsbilag kap. 7 ændret	jorsme	
17-01-2023	Godkendt		KAKJ
09-03-2026	Godkendt	CASTHR	KAKJ

Sagsnr. i Workzone:	26-622-000003
ISBN-nummer:	97887-85502-41-4

Indhold

1 Formål med ordningen.....	4
1.1 NYT.....	4
2 Udfyldelse af ordningsbilaget	4
2.1 Udtræksårsager.....	7
2.2 Fotodokumentation.....	7
2.3 Stikprøve pga. projektareals størrelse	7
3. Hvilke projekter og aktiviteter har LBST givet tilsagn til?	8
4. Krav til projekter og beliggenhed af projektområderne	9
4.1 Rydning af tilgroede arealer	9
4.1.2 Tilladt rydningsperiode	10
4.1.3 Brug af maskiner til rydning.....	10
4.1.4 Fjernelse af materiale	10
4.2 Forberedelse til afgræsning	11
4.2.1 Drikkevandsforsyning og elforsyning.....	12
4.2.2 Hegnet	13
4.2.3 Fangfolde.....	13
4.2.4 Flytbare elementer befinder sig udenfor projektområdet	13
4.3 Kombination med andre tilskudsordninger	14
4.3.1 Specielt for LIFE+ projekter	14
5 Godkendte udgifter	14
5.1 Standardomkostninger – hvad er inkluderet og egen montering	15
5.2 Konsulentbistand på rydningsprojekter	15
5.3 Facilitering.....	16
5.4 Ikke godkendte udgifter	16
5.5 Investeringerne skal være nye	17
6 Ændringer i vejledningerne i årene 2016 -2019	18
7 Skemaerne i ordningsbilaget.....	20
7.1 Omfangsrige projektområder	20

1 FORMÅL MED ORDNINGEN

Formålet med tilskud til Natura 2000-projekter om rydning og forberedelse til afgræsning er at yde tilskud til investeringer, der efterfølgende kan bidrage til at sikre eller forbedre bevaringsstatus, for naturtyper og arter på de særlige udpegede arealer inden for Natura 2000-områderne.

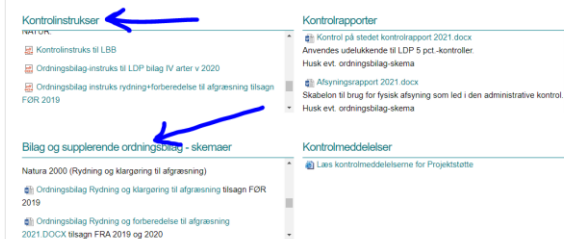
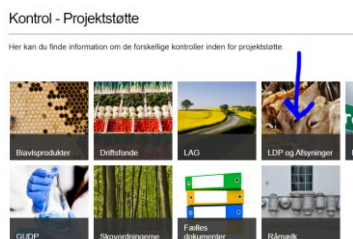
1.1 NYT

I de tilfælde, hvor ansøger, for at indtegne en naturlig afgrænsning, har tegnet en linje ude i vandet (således, at det samlede projektareal udgør et større område end det faktiske), opmåles det korrekte projektareal og forholdene beskrives.

2 UDFYLDELSE AF ORDNINGSBILAGET

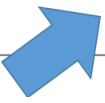
Ordningsbilaget med tilhørende instruks er både til afsyninger, 5 procents kontroller og opretholdelseskontroller. Med kontrol i denne instruks menes 5 % kontrollen på stedet. Skemaerne hentes fra Word-filen, der ligger på samme sted på intranettets kontrolpanel, som denne instruks.

Sagsbehandleren ved NATLAND udfylder dele af bilaget, før det sendes til kontrolløren. Delene som sagsbehandleren skal udfylde er alle de **grå** felter i skemaet. Derefter indsætter sagsbehandleren det relevante ordningsbilag bagerst i afsynings- eller kontrolrapporten, så de er integreret.

Der er forskelle på ordningen fra år til år derfor er der tilføjet et afsnit 'Ændringer i vejledningerne'. Kravene/betingelserne er (eller kan være) forskellige om tilsagnshaver er privat/offentlig/forening,

Afsnit A: Information om tilsagnshaver og projektområde							
O.A1	Tilsagnshaver er: (Sæt X)						
	<table border="1"> <tr> <td>☐</td> <td>Offentlig</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td>Privat</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td>Forening/organisation</td> </tr> </table>	☐	Offentlig	☐	Privat	☐	Forening/organisation
	☐	Offentlig					
☐	Privat						
☐	Forening/organisation						

derfor afkrydses dette af sagsbehandleren til kontrollørens oplysning.

I denne version af ordningsbilaget, får arealstørrelsen sit eget afsnit. Sagsbehandler udfylder de **grå** felter, og kontrolløren de **blå**.

Tilsagn: Areal information (Udfyldes af VANATIL)			Kontrollens observationspunkter	Bemærkninger fra kontrollen (Udfyldes af JORDKONT)
O.A2	Størrelse af projektområderne:		Stemmer størrelsen på det samlede areal overens med tilsagnet?	
	ha	Projektområde		
		Projektområde 1		
		Projektområde 2		
		Projektområde 3		
		Projektområde 4		
		Projektområde 5		
Samlet areal:				
O.A3	Arealstørrelsen er		Er der indkøbt mere end én fangfold/vandforsyning/elforsyning til projektet?	
	JA	NEJ		
Under 10ha?				
O.A4	Omfatter projektområdet skov, som er blevet vurderet og godtgjort af VANATIL?		Stemmer skovområderne overens med det godtgjorte?	
	JA	NEJ		

Ser kontrolløren noget, der tyder på at projektområdet ikke er, som det indtegnede i kontrolgrundlaget, så skal det beskrives i bemærkningsfeltet, hvad der observeres og hvorfor. Alle afvigelser skal beskrives og dokumenteres – gerne med fotos.

Vær opmærksom på projektets størrelse: I nogle af årgangene af ordningen betyder projektareal, hvor mange f.eks. fangefolde der kan gives tilsagn til, derfor er punkt O.A3 tilføjet, hvor

sagsbehandlerne angiver om projektarealet er under 10 ha.

Afsnit B: Rydning af tilgroede arealer				
Tilsagnet indeholder: (Udfyldes af VANATIL)	JA	NEJ	Kontrollens observationspunkter	Bemærkninger fra kontrollen (Udfyldes af JORDKONT)
O.B1 Er rydning inkluderet?			Er der ryddet i henhold til projektets indtegnede områder?	
O.B2 Overdrev			Virker det sandsynligt, at der højest er efterladt 10% træer og buske på arealet?	
			Er der tegn på rydning af enebærkrat?	
O.B3 Eng			Virker det sandsynligt, at der højest er efterladt 1% træer og buske på arealet?	
Strandeng				
Kærmoser				
O.B4 Klit			Virker det sandsynligt, at der højest er efterladt 1% træer og buske på arealet?	
			Er der tegn på rydning af krat af havtorn, gråris eller enebær?	
			Er der tegn på rydning af skovfyr?	
O.B5 Enekrat			Virker det sandsynligt, at der højest er efterladt mellem 10% – 50% vedplanter, fordelt på de tilstedeværende slags buske, således, at arealet fortsat er præget af ene og har kratkarakter?	
O.B6			Virker det sandsynligt, at rydningen er foregået skånsomt?	

De forskellige naturtyper kan også have forskellige betingelser/krav, hvilket er uddybet i det nye afsnit om rydning. Det kan f.eks. være oplysninger om, hvorvidt der er givet tilladelse af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (NATSK) til at have skov på projektområdet.

I afsnit B, O.B1 skal der f.eks. afkrydses om der indgår rydning i tilsagnet. Hvis rydning ikke er en del af tilsagnet, så skal naturtyperne O.B2-B5 heller ikke udfyldes.

Kun de afsnit, som er relevante for tilsagnet, skal udfyldes og medtages i afsynings-/kontrolrapporten. Der er dele af ordningsbilaget, som gælder enten rydning (afsnit B) eller forberedelse til afgræsning (afsnit C). Hvis én af disse ordninger ikke indgår i tilsagnet, skal det afsnit ikke medtages.

Kontrolløren udfylder alle de blå felter i skemaerne, som er sat ind i rapporten under/efter afsyningen/kontrollen. Alle felter skal udfyldes.

Det er vigtigt at kontrolløren har in mente, at der ikke skal opmåles bevoksning i afsnit B og ej heller skal 100% af arealet nødvendigvis gennemgås, hvis der ikke konstateres fejl. Kontrolløren skal være opmærksom på kravene til de forskellige naturtyper og reagere, hvis det er åbenlyst, at der f.eks. er blevet ryddet enebærkrat på et overdrev eller hvis der tydeligvis er blevet efterladt mere end 5% af træer og buske på et klitareal. Det er dette, der menes med 'observationspunkter'. Hvis kontrolløren observerer en åbenlyst fejl i forbindelse med naturtyperne og rydning, så skal bevoksningen opmåles, hvis det kan konstateres, at der er fejl arealet af rydningen. Hvis det er en passage, som ligger anderledes end indtegnet, så beskriv dette og vis, hvor den så ligger. Ved en passage, er det ikke nødvendigt at opmåle det fejlplaceret stykke, men derimod beskrive og indtegne, hvor den så er.

Sagsbehandler skal vedlægge en liste over projektdeltagere, hvis der er mere end en lodsejer involveret i projektet. Hvis du ikke finder den i kontrolgrundlaget, så spørg efter den hos sagsbehandler. Hvis sagsbehandler ikke har kunnet vedlægge en liste med projektdeltagere i kontrolgrundlaget, så efterspørges listen på besigtigelsestidspunktet.

Vær opmærksom på, hvilken ordning tilsagnet er baseret på, da der er ændringer fra år til år.

2.1 Udtræksårsager

I afsyningsager har vi følgende udtræksårsager afhængig af årgang og omkostningstype:

Natura2000 2015

Natura 2000 (std.) 2016

Natura 2000 (std.) 2017

N2000 2016 Fak. Omkost.

N2000 2017 Fak. Omkost.

Natura2000 2019

Natura 2000 2020

Natura 2000 2021

Tilsagn baseret på ordningen i 2019, dækker både faktiske omkostninger og standardomkostninger, dvs. der er kun én udtræksårsag for 2019 tilsagn. Det vil fremgå af sagsbehandlerens udfyldning af ordningsbilagets skemaer, hvilke(n) omkostningstype(r) tilsagnet er baseret på og om tilsagnshaver er offentlig eller ej.

For kontrolsager er der kun én udtræksårsag: Natura 2000 5% og Natura 2000 1%

2.2 Fotodokumentation

Se i afsnit 7, hvor ordningsbilagets skemaer er beskrevet. Beskrivelsen i skemaerne viser, at hvert felt kræver et foto som dokumentation. Generelt er behovet af fotodokumentationen sådan, at alle elementer skal være dokumenteret. Observeres der fejl eller mangler skal disse fotodokumenteres.

Det bilag, som udarbejdes med fotodokumentation skal indeholde mindst et kort, hvor de elementerne (drikkebrug/kar, elforsyning; fangefold) er indtegnet og med angivelse hvor fotos er taget. Billederne skal være stedfæstet med nummer, samt pil der viser fotoretningen (altid ved hegn).

2.3 Stikprøve pga. projektareals størrelse

Såfremt det er nødvendigt at foretage en stikprøve til observation/efterprøvning af hegn eller rydningsarealer pga. projektets størrelse, så skal det fremgå, hvilket område der er besigtiget.

Som udgangspunkt skal elementer såsom, drikkebrug, elforsyninger og fangefolde besigtiges – også ved store projekter. Såfremt dette undlades skal dette begrundes.

Findes der fejl eller mangler i en stikprøve-område, så skal stikprøven udvides, så omfang af fejl og mangler kan dokumenteres.

Se mere information i afsnit 7.1

3. HVILKE PROJEKTER OG AKTIVITETER HAR LBST GIVET TILSAGN TIL?

SGAV har givet tilsagn om tilskud til:

- Rydning af tilgroede arealer. Der gives tilskud til rydning af træer og buske og fjernelse af ryddet plantemateriale.
- Forberedelse til afgræsning af arealer. Der gives tilskud til en eller flere af aktiviteterne; etablering af hegn, drikkevandsforsyning, fangfolde, elforsyning og facilitering. Aktiviteterne skal mindst omfatte etablering af hegn eller drikkevandsforsyning.

I tilsagn fra før 2019 kan være givet tilsagn til facilitering. Facilitering er udgifter, som kan være nødvendige for at sikre, at der kan dannes en projektgruppe af mindst tre lodsejer, da der er udgifter til kørsel, lokaleleje o.l. Det fremgår af tilsagnet, hvis der er givet tilsagn til facilitering.

4. KRAV TIL PROJEKTER OG BELIGGENHED AF PROJEKTOMRÅDERNE

Et projektområde defineres således:

- a) Et projektområde i forbindelse med **rydning** er det areal, hvor træer og buske ryddes. Dvs. at hovedparten af bevoksningen skal ryddes inden for det indtegnede projektområde.
- b) Et projektområde i forbindelse med **forberedelse til afgræsning** er et sammenhængende og selvstændigt hegned areal. Dvs. der hvor yderhegnet opsættes.

Den røde linje, som er indtegnet i IMK, viser det projektområde som forberedes til afgræsning, altså hvor det ydre hegn etableres.

De 6 sorte områder viser de arealer som ryddes, dvs. inden for de sorte områder ryddes hovedparten af træer og buske.

Et projektområde som forberedes til afgræsning, kan indeholde flere projektområder til rydning.

Projektområdet må godt indeholde områder som ikke er

ryddede, såfremt de ikke er optegnede med sort i IMK. Der kan også være projekter, hvor det ikke fremgår af IMK, men der i kontrolgrundlaget er et screendump. Det er i de tilfælde, hvor tilsagnshaver har sendt et billede.

4.1 Rydning af tilgroede arealer

For hvert enkelt selvstændigt afgrænset projektområde, der søges omfattet af rydning, gælder følgende betingelser:

1. Mindst 50 pct. af projektområdet skal ved ansøgningsperiodens begyndelse være særskilt udpeget Natura 2000-areal til rydning, altså ligge inden for de ca. 34.000 ha, der er udpeget som arealer med behov for rydning. (Dette kontrolleres administrativt)
2. Området må ikke omfatte arealer med skov eller være beliggende i skov, herunder brandbælter, eller arealer, der anvendes til produktion af frugt, bær, planteskolekulturer, juletræer, pyntegrønt, energiafgrøder eller lignende. (Dette kontrolleres administrativt)
3. Området må ikke omfatte arealer, der indgår i et projekt, der vedrører rydning af tilgroede arealer, og for hvilket, der er givet tilskud til samme investering. (Dette kontrolleres administrativt)

4. De arealer, der indgår i området, skal være tilgroet med træer eller buske ved ikrafttræden af lov om drift af landbrugsjorder den 1. september 2004 (driftsloven), eller ved ansøgningsperiodens udløb have en hældning på mere end 20 pct. eller en beskaffenhed, som gør det umuligt at rydde med almindelige landbrugsmaskiner. (Dette kontrolleres administrativt)

Arealudpegningerne kan ses på Danmarks Arealinformation www.arealinfo.dk eller via IMK. Observere du noget ved besigtigelsen som strider mod disse krav, skal du kontakte NATSK.

4.1.2 Tilladt rydningsperiode

For projekter med tilsagn til rydning af tilgroede arealer gælder, at rydningen skal gennemføres i perioden fra den 15. juli til og med den 31. marts, for ikke at skade ynglende fugle, insekter eller blomstrende planter.

Blandt observationsspørgsmålene er et om det virker sandsynligt, at der er ryddet i den tilladte periode. Det kan være vanskeligt at observere på det tidspunkt, hvor kontrollen besøger projektområdet. Derfor må du spørge tilsagnshaver. Hvis rydningen er foregået med hjælp fra professionelle, kan man spørge efter dokumentation (f.eks. en faktura) for rydningsarbejdet for at sikre, at det er foregået indenfor den tilladte periode.

Arealer, hvor der er gennemført et projekt med rydning, bliver efter rydningen omfattet af rydningspligten, jf. driftsloven. Tilsagnshaver bliver altså forpligtet til, at holde arealet lysåbent efter rydningen. Dette gælder dog ikke arealer, som grundet hældning eller anden tilstand, er vurderet undtaget fra driftsloven.

4.1.3 Brug af maskiner til rydning

For at forebygge skader på jordbunden må der kun køres med maskiner på komplet frossen eller hård, tør jordbund, og ikke på tuet, blød eller våd jordbund, som kan blive kørt i stykker og skadet.

Tilsagnshaver har dog mulighed at anvende køreplader eller skovspil for være skånsom overfor jordbunden. På delarealer med gyvel bør forstyrrelser af jordbunden undgås, idet der ellers kan imødeses massiv selvsåning af gyvel kort efter før rydningen.

I skemaet skal du tage stilling til, om det virker sandsynligt, at rydningen er foregået skånsomt, hvilket kan være vanskeligt at svare på, når kontrollen besøger projektområdet. Du må gerne spørge tilsagnshaver, hvordan de har foretaget rydningen.

4.1.4 Fjernelse af materiale

Al ryddet materiale skal være fjernet. Det kan f.eks. ske ved afbrænding, som i givet fald sker på delarealer, som hidtil har båret tæt krat, således at afbrændingen medvirker til at forhindre krattets genvækst fra rodskud mv.

Ved kontrol skal du være opmærksom på, at afbrænding kan kræve tilladelse fra kommunen.

Der må ikke afbrændes på delarealer med lysåben vegetation, da denne i givet fald skades.

Fjernnet materiale må gerne være deponeret udenfor projektområdet.

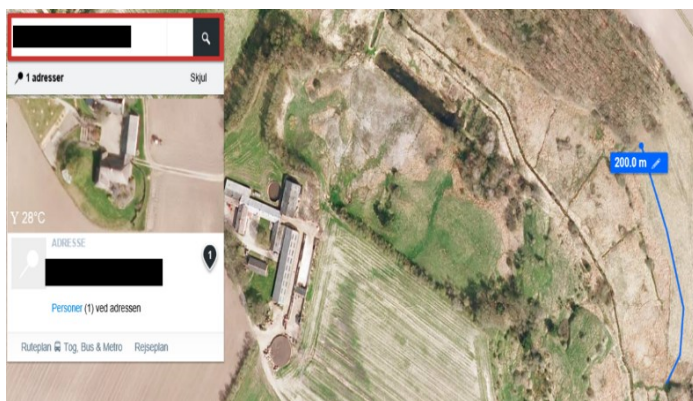
Rydning af f.eks. havtorn, ene, gråris, skovfyr og eg kræver dispensation fra kommunen jf. naturbeskyttelseslovens § 19b, Bilag 2.

Jævnfør § 3 i naturbeskyttelsesloven må der ikke uden dispensation fra kommunen foretages ændring i tilstanden af en række naturtyper; eksempelvis søer, hvis areal er på over 100 m², heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge eller biologiske overdrev, hvis sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med førstnævnte søer, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Observerer du noget ved besigtigelsen som strider imod disse krav, så skal du beskrive dette i dine bemærkninger og fotodokumentere forholdene.

4.2 FORBEREDELSE TIL AFGRÆSNING

Undersøg om hegnslængden, trådtypen og hegnspælene brugt stemmer overens med tilsagnet. Sammenlign hegnets placering med det vedlagte IMK-tilsagnskort. Såfremt hegnet er placeret i overensstemmelse med det vedlagte IMK-tilsagnskort, foretages ikke yderligere opmåling af hegnet. Sæt da kryds i skemaet (se nedenfor) under JA; hegnet er placeret i overensstemmelse med vedlagt IMK-tilsagnskort.

JA	NEJ	Hegnet
		Hegnslængden, trådtypen og hegnspælene er i overensstemmelse med tilsagnet?
		Hegnet er <u>placeret</u> i overensstemmelse med vedlagt IMK-tilsagnskort?

Hvis du finder et stykke, som fraviger tilsagnet skal du foretage en kontrolopmåling af projektområdet.

Hvis du har mulighed for det, så benyt IMK på din iPad til opmåling. Du må også godt plote din opmåling af forskellen ind på et kort under afsyningen, hvor næst du opgør hegnslængden i et 2 dimensionalt program (IMK e.l.) senere på kontoret.

Udfyld derefter, hvilket antal meter hegn, du så når frem til, når du tager højde for det korrigerede stykke. Det er projektområdets samlede hegnslængde, du skriver ind i skemaet.

For hver projektområde, der søges forberedt til afgræsning, gælder følgende betingelser, som kontrolløren skal være vide om, men som kontrolleres administrativt:

1. Mindst 50 pct. af projektområdet skal være arealer, der ved ansøgningsperiodens begyndelse er særligt udpegede Natura 2000-arealer til pleje. (Dette kontrolleres administrativt).
2. Området må ikke omfatte arealer med skov eller arealer beliggende i skov, herunder brandbælter. De nævnte arealtyper kan dog indgå i området, hvis SGAV vurderer, at en frahegning af arealerne ikke er muligt på grund af arealernes beliggenhed eller udformning eller efter SGAVs vurdering vil medføre uforholdsmæssigt store udgifter. Arealer med skov kan endvidere indgå i området, hvis SGAV vurderer, at ansøger har godtgjort, at arealerne er nødvendige som læ for græssende husdyr, og arealerne samlet udgør en mindre del af indhegningen. Denne vurdering foretager NATSK
3. Området må ikke omfatte arealer, der indgår i et projekt, der vedrører afgræsning, og for hvilket der er givet tilskud til samme investering. Det gælder fx for Life+ EU's støtteordning for natur og miljø, og for projektet vedrører indsatsområdet Life+ Natura. (Dette kontrolleres administrativt)

De arealer, der er omfattet af et tilsagn, skal ligge som græs- eller naturarealer i projektets opretholdelses-periode, medmindre der er tale om arealer med skov, som SGAV har vurderet kan indgå i de områder, der forberedes til afgræsning.

Observer du noget ved besigtigelsen, som strider mod disse betingelser, så kontakt NATSK.

4.2.1 Drikkevandsforsyning og elforsyning

Etablering af drikkevandsforsyning og elforsyning skal være beliggende inden for de projektområder, der søges forberedt til afgræsning, eller som efter SGAVs vurdering er beliggende i tilknytning til disse områder. Det betyder, at en elforsyning f.eks. kan opsættes på ejendommen og strømmen trækkes til projektarealet eller at en vandforsyning kan ske fra en brønd / pumpe beliggende udenfor projektområdet.

Tilsagnshaver kan købe elopvarmet drikkekop og evt. også få tilskud til elforsyningen af denne, men det skal fremgå af tilsagnet, så vær opmærksom på, hvad der er givet tilsagn til.

Er der givet tilsagn til flere drikkevandsforsyninger og elforsyninger, skal alle kar/drikkebrug skal besigtiges. Ligeledes skal alle elforsyninger. Det gælder også, hvor projektområdet meget stort. Hvis det ikke muligt at komme til de elementer kørende e.l.; så må man beskrive, hvorfor disse elementer ikke kunne besigtiges.

Ved uoverensstemmelser udfyld nedenstående skema:

Meter	Type
	1 eller 2 trådet ydre hegn
	1 eller 2 trådet indre hegn
	Samlet antal meter

JA	NEJ	Krav/kvalitet
		Nye funktionelle hegnspæle
		Hegnspæle af træ
		Egnet til indhegning af dyr.

Kvaliteten er:

Opmålingsmetode anvendt:

Fotodokumentation med billede nr.:

Indtegnet på kort:

Andet:

4.2.2 Hegnet

Hegnet som opsættes skal være egnet til afgræssende dyrehold.

Hegnspælene skal være af træ. Der må ikke benyttes gamle eller brugte pæle eller opsætning på f.eks. træstammer.

Hvis du observerer dette, skal du notere dette i skemaet under 'uoverensstemmelser' i din rapport, samt angiv hvor mange 'hegnspæle' det drejer sig om. Hvis de er opsat på en række, så mål også længde på dette stræk. Hvis du havde valgt en stikprøve, må stikprøven udvides til enten hele projektområdet, eller til omfanget af uoverensstemmelsen er klarlagt.

Det må også gerne stå under ordningsbilagsskemaets 'andet'.

Der må ikke bruges én fælles hegnslinje mellem to lodsejere i hvert jeres projekt, dvs. de har hver deres separate tilsagn til forberedelse af afgræsning. Ved to forskellige indhegninger skal der være to forskellige hegnslinjer, med hver deres hegnspæle. De samme hegn må ikke være dobbelt finansieret.

4.2.3 Fangfolde

Fangfolde kan benyttes på alle arealer til rådighed for tilsagnshaver, men skal kunne forevises kontrolløren ved afsyning eller kontrol. Fangfolde må dermed godt opbevares indendørs i en lade, garage eller lignende, på tilsagnshavers areal i vinterperioden. Vær opmærksom på, at uden for afgræsningssæsonen må fangfolde befinde sig hos en af projektdeltagerne i ordningerne 'Rydning og forberedelse til afgræsning', hvis der er flere projektdeltagere om afgræsning af projektets arealer. Fangfolden må også være placeret hos en projektdeltager med kvæg, som afgræsser på kommunalt ejede arealer. For fangfolde gælder dette også i afgræsningssæsonen.

Med 'alle arealer til rådighed for tilsagnshaver' menes alle arealer der ejes eller forpagtes af tilsagnshaver, samt arealer, hvor tilsagnshaver har en aftale med lodsejer om at gennemføre et projekt på lodsejers areal.

Husk at tjekke om lodsejer er med i projektet og dennes ejerskab til stedet, hvor fangfolden befinder sig. Dokumentation vedlægges kontrolsagen.

4.2.4 Flytbare elementer befinder sig udenfor projektområdet

Når vi besigtiger et projekt/investering, skal projektet/investering være etableret og funktionsdygtigt indenfor projektområdet. Dog kan vi være på stedet "udenfor sæsonen", hvilket betyder, at tilsagnshaver har placeret flytbare dele af investeringen væk for projektområdet. Det kan være i et maskinhus e.l.

Befinder elementerne sig ikke på projektområdet må vi beskrive det i rapporten til sagsbehandler. Vi skal beskrive, hvor vi så forevist investeringen og gerne om det virker som en plausibel grund. Det er sagsbehandleren som derefter vurderer, om der er tale om en overtrædelse eller om det er okay. Derfor er beskrivelsen fra kontrolløren vigtig, og skal være uddybet, så sagsbehandler kan vurdere omstændighederne og træffe en afgørelse.

Læs mere i afsnittet af de enkelte elementer for uddybet redegørelse for tilladte forhold.

4.3 KOMBINATION MED ANDRE TILSKUDSORDNINGER

Tilskud til investeringer under denne ordning er ikke til hindring for, at der f.eks. søges om tilskud til driften af arealerne under en af de arealbaserede ordninger, som eksempelvis 'Tilskud til pleje af græs- og naturarealer'. Det er naturligvis en forudsætning, at betingelserne vedrørende den enkelte ordning kan opfyldes.

Der kan dog ikke på samme areal søges til de samme aktiviteter, dvs. rydning og forberedelse til afgræsning, under andre projektstøtteordninger.

4.3.1 Specielt for LIFE+ projekter

Hvis tilsagnshaver har ansøgt om midler til et LIFE+ projekt, der omfatter de samme arealer, der indgår i en ansøgning om tilsagn til rydning af tilgroede arealer og/eller forberedelse til afgræsning, skal tilsagnshaver erklære, at han ikke har søgt tilskud til samme investeringer i LIFE projektet, da SGAV ikke kan kompensere for samme udgift.

Ved udbetaling skal tilsagnshaver sandsynliggøre, at han/hun ikke har fået tilskud til samme investering og sende LIFE projektbeskrivelsen ind, så SGAV ved, hvad projektet omfatter og har fået støtte til.

Disse ting undersøges administrativt, men ved en kontrol skal du som kontrollør være opmærksom på, om der er noget som tyder på, at projektområdet også er en del af et LIFE+ projekt. Det kunne f.eks. være ved observation af skiltning eller ved gennemgang af bilag og dokumenter, at denne mistanke kunne opstå.

5 GODKENDTE UDGIFTER

Forberedelse til afgræsning

- Hegn (ydre hegn), elforsyning, vandforsyning, fangfold og rørbro.
- Andre udgifter (Vil være beskrevet af sagsbehandler – f.eks. frostsikret drikkekop eller kvægriste).

Rydning af tilgroede arealer

- Materialer og anlægsarbejder vedrørende rydning af træer og buske og fjernelse af ryddet materiale, herunder entreprenørydelser.

- Konsulentbistand på rydningsprojekter (honorarer til arkitekter, ingeniører og anden ekspertbistand).
- Andre udgifter.

SGAV kan godkende **andre udgifter**, end de ovennævnte, som tilskudsberettigede. Det er en betingelse for godkendelse, at SGAV vurderer, at udgifterne er af væsentlig betydning for at gennemføre projektet. F.eks. vil vi kunne godkende udgifter til en færrest som tilskudsberettiget, for projektypen forberedelse til afgræsning. Hvis andre udgifter er blevet godkendt, vil de være beskrevet i feltet bemærkninger fra sagsbehandler til kontrollen og fremgå af tilsagnet.

5.1 Standardomkostninger – hvad er inkluderet og egen montering

Er der f.eks. søgt om tilskud til hegn, er alt i forbindelse med indkøb og opsætning af hegn med i standardomkostningen, det vil sige rydning af hegnslinje, pæle, tråd, låger og led.

Søges der tilskud til elforsyning, kan tilsagnshaver vælge at opsætte en soldreven elforsyning eller trække strømmen fra en ejendom. Indkøb og montering af elforsyning, herunder evt. køb og trækning af kabler er inkluderet i standardomkostningen. Moms er også inkluderet i standardomkostningen.

Når man får tilskud baseret på standardomkostninger, kan tilsagnshaver vælge at udføre arbejdet selv. Arbejdet skal altid være udført fagligt forsvarligt, således at det kan godkendes under afsyningen/kontrollen af projektet. Er arbejdet ikke udført tilfredsstillende, nedsættes tilskuddet med et beløb svarende til standardomkostningen for den pågældende investering. Derfor skal du også vurdere kvaliteten af arbejdet og skrive det ind i skemaet.

Elementerne (drikkekop/kar/forsyninger) må gerne være af bedre kvalitet og dermed dyrere, end hvad tilsagnshaver kan få dækket af via standardomkostningssatsen.

5.2 Konsulentbistand på rydningsprojekter

Eventuelle kørsels- og rejseudgifter betalt af konsulenten skal være indeholdt i konsulentens timepris, da de ellers vil blive trukket ud af tilskudsgrundlaget før udbetaling.

Fakturaen for konsulentbistanden skal være tilstrækkelig detaljeret til, at vi kan afgøre, om den er i overensstemmelse med tilsagnet og projektbeskrivelsen og vedrører projektet. Antal timer, timepris og udførte opgaver skal fremgå af fakturaen.

Hvis der søges om tilskud til konsulentbistand i forbindelse med et projekt om rydning af tilgroede arealer, kan der kun gives tilskud til de timer konsulenten fysisk bruger på projektarealet, f.eks. besigtigelse af projektet. Det betyder også, at der ikke gives tilskud til konsulentens arbejde til udarbejdelse af rapporter.

Den maksimale timepris for konsulentbistand, vi kan godkende som rimelig, er 1.200 kr. pr. time. Dog må konsulentudgifter ikke overstige 10 % af de samlede tilskudsberettigede udgifter til rydning.

5.3 Facilitering

Fra 2019 er udgifter til facilitering ikke længere støtteberettiget.

5.4 Ikke godkendte udgifter

- Finansierings- og pengeinstitutomkostninger.
- Advokatomkostninger og revisionsomkostninger.
- Udgifter, som er afholdt og/eller betalt, inden tilsagnshaver har sendt ansøgning om tilsagn om tilskud til LBST.
- Udgifter, der ikke er specificerede i det godkendte budget i tilsagnet eller i senere godkendte ændringer.
- Udgifter til at varetage sædvanlige myndighedsopgaver.
- Udgifter til aktiviteter på arealer med skov eller beliggende i skov, herunder brandbælter.
- Udarbejdelse af ansøgning om tilsagn, om tilskud til projektet.
- Udarbejdelse af slutrapport.
- Udarbejdelse af skilt til information om den offentlige medfinansiering.
- Bogholderi, debitoropfølgning, fakturering, udarbejdelse af skatte- og driftsregnskab.
- Udgifter til regnskabs- og revisorvirksomhed, herunder til at forberede og fremskaffe oplysninger, der er nødvendige for disse opgaver.
- Eget arbejde (tilsagnshaver).
- Køb med ejendomsforbehold. Det er et krav, at tilsagnshaver skal eje investeringen, hvis der på tidspunktet for indsendelsen af udbetalingsanmodningen er et bestående ejendomsforbehold i investeringen, vil udgifterne derfor ikke være tilskudsberettigede.
- Udgifter, som er afholdt uden for projektperioden.
- Udgifter, som ikke er betalt, inden du sender ansøgning om udbetaling af tilskud til os.
- Udgifter, hvor fakturaen ikke er udstedt til tilsagnshaver, men til en anden end tilsagnshaver.
- Udgifter til produkter og ydelser, som tilsagnshaver sælger fra egen virksomhed.
- Renter af gæld.

Gælder kun ansøgninger for 2019 og frem:

- Udgifter til løn til eget personale.

Listen er ikke udtømmende.

Udgifter i forbindelse med etablering af hegn, som ikke vedrører selve anskaffelsen og opsætning af hegn, f.eks. fjernelse af eksisterende hegn, er ikke tilskudsberettigede.

5.5 Investeringerne skal være nye

Tilskudsordningen er afgrænset til nye investeringer. Tilsagnshaver med tilsagn baseret på standard omkostninger må tage fra eget lager, men de skal stadige være nye og ikke brugt tidligere.

6 ÆNDRINGER I VEJLEDNINGERNE I ÅRENE 2016 -2019

2016 (Bekendtgørelse 525 af 24. maj 2016 + vejledning)

- Der må kun ansøges om ét tilskud til facilitering pr. ansøgning.
- For projektområder under 10ha kan maks. ansøges om tilskud til én vandforsyning, én elforsyning og én fangfold.
- Fangfolde kan i opretholdelsesperioden benyttes på hele tilsagnshavers bedrift.
- Standardomkostninger indføres til: hegn, vandforsyning, elforsyning, fangfold, facilitering.
- Konsulentudgifter må ikke overstige 10% af de samlede tilskudsberettigede udgifter til rydning.
 - Der gives kun tilskud til den tid som konsulenten fysisk bruger på projektområdet.
- Tilskud til overhead er udtaget; det er ikke længere muligt at få udgifter til overhead refunderet.
- Tilføjelser til udgifter som ikke er tilskudsberettigede:
 - Udgifter til flisning, kløvning, ophugning af ryddet materiale.
 - Køb af køretøj til ekstern transport.
 - Ikke specificerede udgifter i budgettet.
 - Udgifter til at varetage sædvanlig myndighedsopgaver.
 - Udgifter til løn til tilsagnshavers personale.
- Dokumenter og tilbud skal opbevares i 5 ½ år (ændret fra 5 år).
- Skiltning ved over 375.000kr skal minimumsstørrelsen være A3 (ændret fra A4).
- Skiltning ved tilskud på over 75.000kr udtaget.
- Ansøgning om forlængelse af projektperioden, kan indsendes op til 10 dage før projektperiodens afslutning (tidligere skulle man indsende 2 måneder før afslutning).
- Rateudbetaling er udtaget; man kan fra 2016 kun søge om slutudbetaling i denne ordning.

2017 (Bekendtgørelse 953 af 6. juli 2017 + vejledning)

- Private ansøgere, der udelukkende søger om tilskud til standardomkostninger, skal ikke indhente to tilbud.
 - Standardomkostninger er kun for private ansøgere. Offentlige ansøgere må ikke længere bruge standardomkostninger, men skal indhente to tilbud.
- Kar tilføjet som selvstændigt punkt; min. 500L. Før 2017 kunne man ikke ansøge om tilskud til et kar uden pumpe.
- Projektområder under 10ha kan maks. søge om én vandforsyning og én elforsyning
 - Kan maks. søge om én fangfold pr. projektområde, dog maks. to pr. ansøgning.
- Gebyrer som er nødvendige for at gennemføre projektet er tilskudsberettigede, medmindre de er på listen over ikke-tilskudsberettigede udgifter.
- Skiltning efter projektperioden skal ske i den opretholdelsesperiode, der er beskrevet i tilsagnet (ændret fra fast opretholdelse i 3år).
 - Ved mobile investeringer skal skiltningen, så vidt muligt, være placeret på det mobile element.
- Tilføjelse af krav til faktura: bankoplysninger og betalings ID. Før 2017 var det ikke krav at denne information skulle være på fakturaerne.

2018

Tilskudsordningen 'Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning' holdt pause i 2018.

2019 (Bekendtgørelse nr. 721 af 09. juli 2019 + vejledning)

- Dokumentation for ejerskab af brugsret af projektområdet skal vedlægges ansøgningen.
- Tilskud til facilitering er udtaget; fra 2019 kan der ikke længere søges om tilskud til facilitering, men det kan stadig forekomme i tidligere ansøgninger.
- Løn til eget personale er udtaget; man kan ikke længere søge om tilskud til løn til eget personale, men det kan stadig forekomme som en tilskudsberettiget udgift på tidligere ansøgninger.
- Projektområder på under 10ha kan maks. ansøge om én vandforsyning, én elforsyning og én fangfold.
- Ingen tilskud for kommunale ansøgere til kommunale gebyrer; f.eks. miljø- eller energitillæg.
- Private ansøgere med projekter, som indeholder udgifter udover standardomkostninger, skal indhente to tilbud, uanset hvad investeringen koster.
- Varsling skal være kortest mulig og må ikke overstige 14 dage, da formålet ikke må forspildes.
- Bilag 2: Naturtyper, er blevet opdateret for eng, strandeng, kærmose og klit.

2020 (Bekendtgørelse nr. 1038 af 29. juni 2020 + vejledning)

- Ordningen er udvidet med nye typer af arealer - i 2020 er ordningen udvidet, så det også er muligt at søge om tilskud til arealer uden for de særlige udpegede Natura 2000-områder.
- Prioriteringsmodellen - som konsekvens af, at ordningen er udvidet med nye typer af arealer, er prioriteringsmodellen udbygget.
- Lodtrækning ved pointlighed - hvis der er pointlighed mellem to eller flere projektområder, vil projektområder med størst ha prioriteres først
- Standardomkostninger - for projektypen forberedelse til afgræsning kan private ansøgere få tilskud til standardomkostning, der er fastsat, for de tilskudsberettigede investeringer. Standardomkostningerne er opdateret.
- Uvarslet kontrol - kontroller kan varsles under forudsætning af, at det ikke forstyrrer kontrollens formål eller effektivitet. Projekter med mobile elementer f.eks. fangefold, vil ikke blive varslet.

2021 (Bekendtgørelse nr. 1814 af 13. september 2021 + vejledning)

- Indtegning af projektområdet - der skal indsendes en ansøgning pr. projektområde på projektypen forberedelse til afgræsning og afrydning.
- Der gives tilskud til etablering af rørbro – men ikke til etablering af indre hegn.

7 SKEMAERNE I ORDNINGSBILAGET

Tilsagnskortet medbringes på besøget til at notere fotosteder og skitsere evt. afvigelser.

7.1 Omfangsrige projektområder

Rydning afsnit A

Hvis projektområdet er meget stort og en inspektion af hele projektområdet vil være uhensigtsmæssigt tidskrævende, så vælg dele af de områder, hvor kontrolgrundlagets materiale viser, at der skal være foretaget en rydning.

Beskriv under bemærkninger, hvor du har foretaget dine observationer.

Afgræsning afsnit B

Er det et stort projektområde, må du gerne lave dine egne skemaer til at opmåling og dokumentation af hegnslængder og elementernes placering.

Hvis projektet er af et omfang, hvor det ikke er rimeligt at gå rundt om hele projektområdet, beskriv da, hvor du har foretaget dine observationer.

Vælg gerne et område(r), som du på forberedelsestidspunktet forestiller dig, kan være væsentlig for projektet eller specielt vanskelige i forhold til at opfylde tilsagnet. **Dog skal du ikke udsætte dig selv for unødige fare ved at gå i sumpede områder e.l.**

Investeringer afsnit C

Som udgangspunkt skal alle elementer besigtiges og dokumenteres.

Afsnit A: Information om tilsagnshaver og projektområde

O.A1	Tilsagnshaver er (sæt X):	☐	Offentlig
		☐	Privat
		☐	Forening/organisation

O.A2	Skal den fysiske kontrol foretage en vurdering af arealernes rydningsegnethed (sæt X)?	☐	Ja Nej
------	--	--------------------------	-----------

Tilsagn: Areal information: <i>Udfyldes af NATSK</i>		Beskrivelser fra kontrollen <i>Udfyldes af KOKO</i>
O.A3	Størrelse af projektområderne:	Stemmer størrelsen på det samlede areal overens med tilsagnet?
	☐ ha ☐ Projektområde	
	☐ Projektområde 1	
Samlet areal:		

		Yderhegnet afgrænser projektområdet, så hvis du observerer afvigelser fra projektets vedlagte IMK kort, så ændrer arealet sig også . Hvis projektområdet er under 10 ha kan der ikke søges om tilskud til mere end én fangfold/vandforsyning/elforsyning						
O.A4	<table border="1"> <tr> <td>Har NATLAND givet dispensation til skovlignende bevoksning i projektområdet?</td><td>JA</td><td>NEJ</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> </table> Hvis ja, synes bevoksningen egnet til at give læ og beskyttelse til græssende dyr?	Har NATLAND givet dispensation til skovlignende bevoksning i projektområdet?	JA	NEJ				Projektområdet må ikke omfatte arealer med skov eller være beliggende i skov, herunder brandbælter, eller areal, som anvendes til produktion af frugt, bær, planteskolekulturer, juletræer, pyntegrønt eller energiafgrøder. Medmindre SGAV har vurderet at arealerne kan indgå f.eks. som læ til græssende dyr eller hvor frahegning ikke er muligt.
Har NATLAND givet dispensation til skovlignende bevoksning i projektområdet?	JA	NEJ						

Har sagsbehandler krydset ”JA” i O.A2 besvares følgende: Besvares af KOKO				
O.A5				
	Synes arealet at kunne ryddes med almindelige landbrugsmaskiner?	JA	NEJ	

Afsnit B: Rydning af tilgroede arealer			
Tilsagnet indeholder: <i>Udfyldes af NATSK</i>	JA	NEJ	Beskrivelser fra kontrollen: <i>Udfyldes af KOKO</i>
O.B1 Rydning			
O.B2 Er alt ryddet? Ved JA i O.B1			Er der ryddet i henhold til projektets indtegnede områder?
O.B3 Hvor meget er efterladt? Ved NEJ i O.B2			Er der højest efterladt 10% træer og buske på arealet?
O.B4 Er rydningen foregået i perioden 15. juli til 31. marts?			Det er yderst vigtigt, at rydningen ikke er forgået i den periode, hvor fuglene yngler og planter blomster.
O.B5 Er det ryddede materiale fjernet fra projektområdet?			Deponering af ryddet materiale, må gerne foregå udenfor projektområdet, så længe der stadig er tale om en reel fjernelse. Al ryddet materiale skal fjernes.

Ved alle naturtyperne gælder:

Ældre tornekrat bør være bevaret, da der ofte knytter sig en høj artsdiversitet til disse.

Invasive og ikke-hjemmehørende arter bør være helt fjernet. Dette gælder bl.a. glansbladet hæg, hvid snebær, arter af bærmispel, hvid kornel, rynket rose og alle arter af nåletræer (med undtagelse af skovfyr, rødgran, taks og ene).

Afsnit C: Forberedelse til afgræsning																											
Type og krav til kvalitet/materiale		Tilsagn antal meter <i>Udfyldes af NATSK</i>		Antal meter etableret; bemærkninger til kvalitet, opmålingsmetode mv. <i>Udfyldes af kontrollen</i>																							
Hegn:																											
O.C 1	1 og 2 trådet hegn, 3 og 4 trådet hegn eller nethegn. Nye funktionelle hegnspæle af træ, med 1 og 2 tråde, alternativt 3 og 4 tråde eller nethegn egnet til indhegning af dyr.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Mete r</th> <th>Projektområ de 1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>1-2 trådet YDRE hegn</td> </tr> <tr> <td></td> <td>3-4 trådet/net YDRE hegn</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Samlet antal meter</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Antal ha</td> </tr> </tbody> </table>		Mete r	Projektområ de 1		1-2 trådet YDRE hegn		3-4 trådet/net YDRE hegn		Samlet antal meter		Antal ha	<table border="1"> <thead> <tr> <th>JA</th> <th>NEJ</th> <th>Hegnet</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>Hegnslængde, trådtype og hegnspæle er i overensstemmelse med tilsagnet?</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Hegnet er <u>placeret</u> i overensstemmelse med vedlagt IMK- tilsagnskort?</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Er projektområdet/ projektområderne selvstændigt hegnet?</td> </tr> </tbody> </table>		JA	NEJ	Hegnet			Hegnslængde, trådtype og hegnspæle er i overensstemmelse med tilsagnet?			Hegnet er <u>placeret</u> i overensstemmelse med vedlagt IMK- tilsagnskort?			Er projektområdet/ projektområderne selvstændigt hegnet?
		Mete r	Projektområ de 1																								
			1-2 trådet YDRE hegn																								
			3-4 trådet/net YDRE hegn																								
			Samlet antal meter																								
			Antal ha																								
		JA	NEJ	Hegnet																							
				Hegnslængde, trådtype og hegnspæle er i overensstemmelse med tilsagnet?																							
				Hegnet er <u>placeret</u> i overensstemmelse med vedlagt IMK- tilsagnskort?																							
				Er projektområdet/ projektområderne selvstændigt hegnet?																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th>JA</th> <th>NEJ</th> <th>Krav/kvalitet</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>Nye funktionelle hegnspæle</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Hegnspæle af træ</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Egnet til indhegning af dyr</td> </tr> </tbody> </table>		JA	NEJ	Krav/kvalitet			Nye funktionelle hegnspæle			Hegnspæle af træ			Egnet til indhegning af dyr														
JA	NEJ	Krav/kvalitet																									
		Nye funktionelle hegnspæle																									
		Hegnspæle af træ																									
		Egnet til indhegning af dyr																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Meter</th> <th>Projektområde 1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>1-2 trådet YDRE hegn</td> </tr> <tr> <td></td> <td>3-4 trådet/net YDRE hegn</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Samlet antal meter</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Antal ha.</td> </tr> </tbody> </table>		Meter	Projektområde 1		1-2 trådet YDRE hegn		3-4 trådet/net YDRE hegn		Samlet antal meter		Antal ha.																
Meter	Projektområde 1																										
	1-2 trådet YDRE hegn																										
	3-4 trådet/net YDRE hegn																										
	Samlet antal meter																										
	Antal ha.																										

O.C1	Opmålingsmetode	Sammenhold antal meter med tilsagn og beskriv.
	Fotodokumentation, med henvisning til billede nummer	Fotodokumentationen skal omfatte minimum de fire (i forhold til verdenshjørnerne) yderste punkter. Kan hjørnerne ikke tilgås, fotograferes de på afstand.
	Indtegnet på kort	Mangler/fejl skal altid fotodokumenteres omhyggeligt. Udfyld skemaet med Ja eller Nej til opfyldt betingelser.
	Andre bemærkninger fra kontrollen	Såfremt hegnet er placeret i overensstemmelse med det vedlagte IMK-tilsagnskort, foretages ikke yderligere opmåling. Ved manglende overensstemmelse, foretages opmåling af det afvigende i IMK og screendumps med opmåling af tilsagnslinje og faktisk linje, vedlægges for hver afvigelse. Antal meter skal fremgå af screendumpet. Beskriv, hvordan du har foretaget kontrolopmålingen. Forudsat hegnet i øvrigt vurderes funktionelt/robust, skal der ikke ske optælling af pæle. Udfyld hjælpeskemaerne Tyder det på at nogle af elementerne er brugte eller at pæle eksempelvis ikke er træpæle, skal den pågældende hegnslinje IMK-opmåles og screendump vedlægges. Vedlæg fotodokumentation. IMK-screendumps samles i en separat PowerPoint, der vedlægges kontrolsagen.

Investering		Antal i tilsagn (stk.)	Antal talt på stedet (stk.)	Beskrivelse Henvis til kort med placering af elementerne og skriv fotonr. på.
Vandforsyning:				
O.C2	Kar, minimum 500 l			Sammenhold antal med tilsagn og beskriv. Beskriv, hvorledes drikkekarrets størrelse er opgjort (længde/bredde/dybde) eller typeskilt.
	Kar, minimum 400 l			Fotodokumentér og indtegn på kort, hvor det sat op. Tyder det på, at investeringen er brugt eller ikke er opsat, vedlæg da fotodokumentation for dine observationer.
O.C3	Kar og pumpe			

	Et nyt funktionelt drikkekar på minimum 500 l og en pumpe egnet til græssende dyr.			<i>Sammenhold antal med tilsagn og beskriv. Beskriv, hvorledes drikkekarrets størrelse er opgjort (længde/bredde/dybde) eller typeskilt.</i>
	Et nyt funktionelt drikkekar på minimum 400 l og en pumpe egnet til græssende dyr.			<i>Fotodokumentér og indtegn på kort, hvor det sat op. Tyder det på, at investeringen er brugt eller ikke er opsat, vedlæg da fotodokumentation for dine observationer.</i>
O.C4	Drikkekop En ny funktionel drikkekop egnet til græssende dyr.			<i>Sammenhold antal med tilsagn og beskriv. Fotodokumentér og indtegn på kort, hvor den er sat op. Tyder det på, at nogle af elementerne er brugte eller vandforsyningen ikke er tilsluttet, vedlæg da fotodokumentation for dine observationer.</i>
O.C5	Mulepumpe En ny funktionel mulepumpe egnet til græssende dyr.			<i>Sammenhold antal med tilsagn og beskriv. Fotodokumentér og indtegn på kort, hvor den er sat op. Tyder det på, at nogle af elementerne er brugte eller vandforsyningen ikke er tilsluttet, vedlæg da fotodokumentation for dine observationer.</i>
Elforsyning:				
O.C6	Elforsyning En ny funktionel elforsyning egnet til græssende dyr.			<i>Sammenhold antal med tilsagn og beskriv. Fotodokumentér og indtegn på kort, hvor den er sat op. Såfremt der er tale om forsyning fra lysnettet, forbundet ved hjælp af et jordkabel, så indtegn, hvor jordkablet forsyner ind på projektområdet. Mobile solcelleanlæg o.l. skal afsynes efter samme metode som mobile fangfolde. Tyder det på, at nogle af elementerne er brugte eller ikke er</i>

				monteret, vedlæg da fotodokumentation for dine observationer.
Fangfold:				
O.C7	Fast/mobil fangfold En ny funktionel fangfold i træ eller metal, med et areal på mindst 10 m², egnet til græssende dyr.			Sammenhold antal med tilsagn og beskriv. Fotodokumentér og indtegn på kort, hvor den er sat op, hvis den befinder sig indenfor projektområdet. Hvis den ikke er indenfor projektområdet, befinder den sig så hos tilsagnshaver/projektdeltager? Er fangfolden ikke monteret, opmåles længden af elementerne og disse angives. Ud fra elementerne, skal det være muligt at sammensætte en længde/bredde der giver en størrelse på 10 kvadratmeter. Der kan maks. søges om to fangfolde pr. ansøgning.
Kreaturovergang – rørbro:				
O.C8	Rørbro Rørbroen skal være egnet til kreaturer og skal placeres så den forbinder to dele af projektområdet.			Rørbroen skal bestå af rør i enten PVC/plast eller beton med en rørdiameter på mindst 0,5 m, hvor røret dækkes med enten, jord, sand, stabilgrus eller lignende materiale.
Andre udgifter:				
O.C9	Sagsbehandler anfører evt. andre udgifter indeholdt i tilsagnet, som ønskes gennemgået i den fysiske kontrol. [slet efterfølgende ovenstående tekst]			

oooooooo--- slut på ordningsbilag Natura2000 ---oooooooo